

Εκπιπόμενες και μη, δαπάνες επιχειρήσεων.

Η φορολογική περίοδος 2015, ουσιαστικά, έχει παρέλθει και οι συνάδελφοι λογιστές έχουμε αρχίσει να διερευνούμε τις διατάξεις του ΚΦΕ και των λιγιστών ερμηνευτικών που έχουν εκδοθεί ώστε να εντοπίσουμε τις εκπιπόμενες και μη επιχειρηματικές δαπάνες των πελατών μας.

Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι να αναλύσουμε τις διατάξεις του άρθρου 22 και 23 του ΚΦΕ και να τις συσχετίσουμε με την βασική ΠΟΛ.1113 που εκδόθηκε στις 02.06.2015, με την ελπίδα ότι το φορολογικό πλαίσιο για τη χρήση 2015 θα παραμείνει όπως το γνωρίζουμε.

Με τον ΚΦΕ έχουν καθιερωθεί οι νέοι κανόνες για την έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρηματικών δαπανών για τους ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα είτε είναι φυσικά πρόσωπα, είτε είναι νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες.

Ο γενικός κανόνας είναι ότι «**κατ'αρχήν**» εκπίπτουν όλες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης και δεν εμπίπτουν στον περιοριστικό κατάλογο των μη εκπιπόμενων δαπανών του άρθρου 23.

Οι **μη** εκπιπόμενες δαπάνες διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- σε αυτές που λόγω του είδους τους δεν εκπίπτουν χωρίς να απαιτείται η συνδρομή άλλου όρου ή προϋπόθεσης και
- σε αυτές που δεν εκπίπτουν μόνον κατά το μέτρο που υπερβαίνουν το τιθέμενο στο άρθρο αυτό αριθμητικό όριο.

Εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες

Κατά τον προσδιορισμό του κέρδους των φυσικών προσώπων που αποκτούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς και των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, επιτρέπεται η έκπτωση όλων των δαπανών εφόσον πληρούνται αθροιστικά τα κατωτέρω εφόσον δεν εμπίπτουν στον περιοριστικό κατάλογο των μη εκπιπόμενων δαπανών του άρθρου 23 :

(α) Δαπάνες που πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της οντότητας

Στις δαπάνες της περίπτωσης αυτής εμπίπτει κάθε δαπάνη, που κρίνεται απαραίτητη από τον επιχειρηματία ή τη διοίκηση της επιχείρησης, ανεξάρτητα εάν αυτή πραγματοποιείται δυνάμει νόμιμης ή συμβατικής υποχρέωσης, για την επίτευξη του επιχειρηματικού σκοπού, την ανάπτυξη των εργασιών, τη βελτίωση της θέσης της στην αγορά, εφόσον αυτή ενεργείται στα πλαίσια της οικονομικής αποστολής της ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της και μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία εισοδήματος ή άλλως αποβλέπει στη διεύρυνση των εργασιών της και στην αύξηση του εισοδήματος της ή στην υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Δεν επιτρέπεται, δε, στη φορολογική αρχή να ελέγχει τη σκοπιμότητα και το προσήκον μέτρο των δαπανών αυτών, εκτός αν τούτο ορίζεται ρητά και ειδικά στο νόμο (π.χ. ενδοομιλικές συναλλαγές).

(β) Πραγματικές συναλλαγές

- Οι δαπάνες δεν πρέπει να είναι εικονικές ή μερικώς εικονικές ή ανύπαρκτες. Ενδεικτικά, είναι η δαπάνη που δεν έχει πραγματοποιηθεί άλλα έχει καταχωρηθεί στα τηρούμενα βιβλία ή αφορά σε συναλλαγές που δεν είναι πραγματικές ως προς το είδος ή το πρόσωπο ή την αξία αυτών. Ως προς το ζήτημα της εικονικότητας ως προς το πρόσωπο του εκδότη φορολογικού στοιχείου ισχύει ότι ο καλόπιστος λήπτης φορολογικού στοιχείου εικονικού ως προς το πρόσωπο του εκδότη δύναται να εκπέσει τη σχετική δαπάνη από τα ακαθάριστα έσοδά του.
- Η ζημία που προκύπτει από την αποτίμηση τίτλων, χρεογράφων, υποχρεώσεων, κ.λπ. δεν είναι δαπάνη που αντιστοιχεί σε πραγματική συναλλαγή, αλλά η όποια δαπάνη θα προκύψει κατά τη μεταβίβαση των υπόψη τίτλων, κ.λπ. ή εξόφληση της σχετικής υποχρέωσης.
- Το αν η αξία της συναλλαγής είναι ανώτερη ή κατώτερη της αγοραίας (αρχή των ίσων αποστάσεων) είναι θέμα πραγματικό και εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση των ενδοομιλικών συναλλαγών.
-

(γ) Συναλλαγές καταχωρηθείσες στα λογιστικά αρχεία

Οι δαπάνες θα πρέπει να έχουν καταχωρηθεί στα τηρούμενα βιβλία του φορολογικού έτους που αυτές έχουν πραγματοποιηθεί με βάση τα κατάλληλα δικαιολογητικά.

Δικαιολογητικό δεν είναι μόνο το φορολογικό στοιχείο αλλά και κάθε πρόσφορο δικαιολογητικό, ήτοι:

- στοιχεία που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 4308/2014 (Ε.Λ.Π.)
- δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα
- απολογιστικά στοιχεία (π.χ. αποσβέσεις)
- δήλωση στην περίπτωση ιδιοχρησιμοποίησης

Σε περίπτωση απώλειας των πρωτότυπων φορολογικών στοιχείων, θα λαμβάνονται υπόψη και επικυρωμένα φωτοαντίγραφα των στοιχείων αυτών από τον εκδότη τους.

Για επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων, οι δαπάνες εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά της δεν συντρέχει υποχρέωση εγγραφής στα τηρούμενα βιβλία.

(δ) Χρόνος έκπτωσης

Οι δαπάνες εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 23. Οι δαπάνες των οποίων τα δικαιολογητικά εκδίδονται ή λαμβάνονται έως την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού και αφορούν την κλειόμενη χρήση επίσης εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του έτους που αφορούν.

Μη εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες

Με τις διατάξεις του άρθρου 23 του ν. 4172/2013 καθορίζονται περιοριστικά οι μη εκπιπτόμενες δαπάνες από τα ακαθάριστα έσοδα των φυσικών προσώπων που αποκτούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς και των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις αυτές ρητά ορίζεται ότι δεν εκπίπτουν:

(α) Τόκοι από δάνεια

Εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα οι τόκοι που λαμβάνει η επιχείρηση από μη τραπεζικά ιδρύματα και μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις μέχρι το ποσό των τόκων που θα προέκυπτε εάν το δάνειο αφορούσε αλληλόχρεο λογαριασμό προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Εν συνεχεία εξετάζεται εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 49 περί υποκεφαλαιοδότησης.

Επομένως:

- οι τόκοι από τραπεζικά δάνεια, διατραπεζικά δάνεια, καθώς και τα ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν οι ανώνυμες εταιρείες, εκπίπτουν στο σύνολό τους με την επιφύλαξη του άρθρου 49
- στην έννοια των τόκων εμπίπτουν και οι τόκοι υπερημερίας από δανειακή σύμβαση, καθόσον ακολουθούν τη σύμβαση αυτή
- οι τόκοι δανείων που καταβάλλονται προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις ως προς την έκπτωση τους εξετάζονται οι διατάξεις περί ορθής εφαρμογής της αρχής των ίσων αποστάσεων και εν συνεχεία οι διατάξεις περί υποκεφαλαιοδότησης.

(β) Δαπάνες εξοφλούμενες χωρίς τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής

Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των 500 ευρώ, από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, εφόσον η τμηματική ή ολική εξόφληση δεν έγινε με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.

(γ) Μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές

Δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα τόσο οι εισφορές του εργοδότη, όσο και του εργαζομένου οι οποίες δεν έχουν καταβληθεί.

Οι εκπρόθεσμες ασφαλιστικές εισφορές που έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση εκπίπτουν κατά το χρόνο καταβολής τους σύμφωνα με την υπόψη ρύθμιση.

Οι εμπρόθεσμες ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από τα έσοδα του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν ακόμη και σε επόμενο φορολογικό έτος.

Ασφαλιστικές εισφορές οι οποίες καταβάλλονται εκπρόθεσμα, εκπίπτουν κατά το έτος καταβολής τους ανεξαρτήτως του έτους που αφορούν.

(δ) Προβλέψεις

Δεν εκπίπτουν οι κάθε είδους προβλέψεις με εξαίρεση τις προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις οι οποίες εκπίπτουν με βάση τις προϋποθέσεις του άρθρου 26.

(ε) Πρόστιμα και χρηματικές ποινές

Δεν εκπίπτουν πρόστιμα και χρηματικές ποινές, περιλαμβανομένων των προσαυξήσεων (πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής), που επιβάλλονται εξαιτίας αθετήσεως συμβατικών υποχρεώσεων των επιχειρήσεων ή παραβάσεων διατάξεων νόμου, κ.λπ.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

(i) κάθε είδους χρηματική κύρωση για παραβάσεις της φορολογικής (π.χ. τόκοι εκπρόθεσμης καταβολής κατά ΚΦΔ ή ΚΕΔΕ) ή ασφαλιστικής (περιλαμβανομένου του ποσού των προσαυξήσεων που κατέβαλε η επιχείρηση για την εκπρόθεσμη καταβολή ασφαλιστικών εισφορών προς ασφαλιστικά ταμεία), κ.λπ. νομοθεσίας,

(ii) οι ποινικές ρήτρες, τα πρόστιμα και οι χρηματικές ποινές που επιβάλλονται εξαιτίας αθετήσεως συμβατικών υποχρεώσεων της επιχείρησης, κ.λπ.,

(iii) το ποσό της εξαγοράς ποινών που επιβάλλονται από δικαστήρια,

(iv) οι τόκοι υπερημερίας λόγω οφειλής φόρων, τελών, δασμών, εισφορών, αμοιβών, κ.λπ.

(v) οι τόκοι που καταλογίζονται, με βάση τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 169 του ν. 4099/2012, σε βάρος επιχείρησης κατά την ανάκτηση κρατικών ενισχύσεων τις οποίες έλαβαν λόγω του σχηματισμού ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού με βάση τα άρθρα 2 και 3 του ν. 3220/2004, καθόσον οι τόκοι αυτοί καταλογίζονται αντί πρόσθετων φόρων και προστίμων και επιπλέον, σε αντίθετη περίπτωση, η ωφέλεια από την έκπτωση των τόκων αυτών ενδέχεται να κριθεί ως νέα παράνομη κρατική ενίσχυση.

(vi) οι τόκοι (προσαυξήσεις) που επιβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθόσον αποτελούν προσαύξηση επί του επιβληθέντος προστίμου σε επιχείρηση από την Επιτροπή.

(στ) Αμοιβές που συνιστούν ποινικό αδίκημα

Η παροχή ή λήψη αμοιβών σε χρήμα ή σε είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα, όπως ενδεικτικά τα ποσά που προέρχονται από νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες από τα οποία προκύπτει περιουσιακό όφελος, όπως δωροδοκίες.

(ζ) Φόροι–Τέλη

ΔΕΝ ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ	ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ
ο φόρος εισοδήματος	ΕΝΦΙΑ
το τέλος επιτηδεύματος	τέλη κυκλοφορίας
οι έκτακτες εισφορές, που επιβάλλονται στα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα	τέλη χαρτοσήμου
ο ΦΠΑ που αναλογεί σε μη εκπιπόμενες δαπάνες, εφόσον δεν είναι εκπεστέος ως Φ.Π.Α. εισροών από το Φ.Π.Α. εκροών, με βάση τις διατάξεις του ν. 2859/2000 περί Φ.Π.Α.	ανταποδοτικά τέλη υπέρ Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
Οι φόροι των οποίων η μη έκπτωση προβλέπεται ρητά από ειδικές διατάξεις νόμων	

(η) Τεκμαρτό μίσθωμα

Δεν εκπίπτει το τεκμαρτό μίσθωμα από ιδιοχρησιμοποίηση στο βαθμό που υπερβαίνει το 3% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 41 και 41α του ν. 1249/1982.

(θ) Δαπάνες οργάνωσης και διεξαγωγής ημερίδων

Οι δαπάνες για την οργάνωση και διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων και συναντήσεων που **αφορούν στη σίτιση και διαμονή πελατών ή εργαζομένων** της επιχείρησης, για την ενημέρωσή τους σε θέματα στρατηγικής των επιχειρήσεων, οριοθέτησης μελλοντικών στόχων, εισαγωγής νέων προϊόντων στην αγορά, προώθησης των προϊόντων, ενημέρωσης σε νέες τεχνικές, κ.λπ., είτε οργανώνονται από την ίδια την επιχείρηση είτε από τρίτο, δεν εκπίπτουν κατά το μέτρο που:

- υπερβαίνουν το ποσό των 300 ευρώ ανά συμμετέχοντα (συμπεριλαμβανομένων και των τελών που σχετίζονται με τη διαμονή).
- κατά το μέτρο που η συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το 0,5% επί του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης.

Στις δαπάνες για τη σίτιση και διαμονή πελατών ή εργαζομένων της επιχείρησης **δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες** που γίνονται:

- για την αίθουσα των εκδηλώσεων
- τη μεταφορά των επισκεπτών
- αμοιβές ομιλητών
- ενώ περιλαμβάνονται

(ι) Δαπάνες φιλοξενίας

Οι δαπάνες για τη διεξαγωγή εορταστικών εκδηλώσεων και οι δαπάνες σίτισης και διαμονής φιλοξενούμενων προσώπων, δεν εκπίπτουν:

- κατά το μέτρο που υπερβαίνουν το ποσό των 300 ευρώ ανά συμμετέχοντα (συμπεριλαμβανομένων και των τελών που σχετίζονται με τη διαμονή)
- κατά το μέτρο που η συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το 0,5% επί του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης.

(ια) Δαπάνες ψυχαγωγίας

Δεν εκπίπτουν με εξαίρεση οι δαπάνες ψυχαγωγίας που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της επιχειρηματικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων που έχουν ως κύριο αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας, οι οποίες δικαιούνται να εκπέσουν το σύνολο των υπόψη δαπανών.

(ιβ) Οι προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες

Δαπάνες που έχουν χαρακτηριστεί ως παροχή σε είδος και φορολογούνται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία, θεωρείται ότι πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης και εκπίπτουν ως έξοδο μισθοδοσίας, εφόσον πληρούνται και οι προϋποθέσεις του άρθρου 22.

Λοιπές δαπάνες που δεν εμπίπτουν στην έννοια των παροχών σε είδος εκπίπτουν υπό το πρίσμα των διατάξεων του άρθρου 22, όπως:

- διατακτικές μέχρι 6 ευρώ
- παροχές μέχρι 300 ευρώ
- χρήση κινητών τηλεφώνων σύμφωνα με την ΠΟΛ.1219/6.10.2014
- παραχώρηση εταιρικών οχημάτων για το 70% του κόστους των αναφερομένων στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 13 δαπανών
- καύσιμα και διόδια εταιρικών οχημάτων
- ποσά που αφορούν την κάλυψη δαπανών (διαμονής, σίτισης και κίνησης) από την επιχείρηση που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους, τα οποία επίσης εκπίπτουν με τις προϋποθέσεις του άρθρου 22.

(ιγ) Δάνειο προς εργαζόμενο/εταίρο/μέτοχο

Σε περίπτωση που χορηγείται δάνειο προς εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα δεν εκπίπτουν οι τόκοι που προκύπτουν, σε περίπτωση έγγραφης συμφωνίας, για τους οποίους το φυσικό πρόσωπο φορολογείται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία, καθότι αυτό αποτελεί τεκμαρτό εισόδημα για αυτόν και δεν αποτελεί πραγματική δαπάνη για την εταιρεία.

(ιδ) Δαπάνες προς μη συνεργάσιμα ή προνομιακού φορολογικού καθεστώτος κράτη

Δεν εκπίπτει το σύνολο των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος μη συνεργάσιμο ή που υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς.

Εκτός εάν ο φορολογούμενος αποδείξει ότι οι δαπάνες αυτές αφορούν πραγματικές και συνήθεις συναλλαγές και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταφορά κερδών ή εισοδημάτων ή κεφαλαίων με σκοπό τη φοροαποφυγή ή τη φοροδιαφυγή.

Δεν αποκλείεται η έκπτωση των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος – μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., εφόσον υπάρχει η νομική βάση για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Ελλάδας και αυτού του κράτους – μέλους.

(ιε) Δαπάνες διαφήμισης

Οι δαπάνες διαφήμισης δεν εκπίπτουν στην περίπτωση εκπρόθεσμης απόδοσης των οφειλομένων τελών διαφήμισης, δηλαδή μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

(ιστ) Rebate

Τα ποσά εκπτώσεων που χορηγούνται από τους συμβεβλημένους ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας προς τον ΕΟΠΥΥ κατ' εφαρμογή του μηχανισμού αυτόματης πληρωμής (claw back) και του κλιμακούμενου ποσοστού επί των ποσοστών του ΕΟΠΥΥ (rebate) με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 5 του άρθρου 100 του ν.4172/2013, αυτά μειώνουν τα ακαθάριστα έσοδα του έτους εντός του οποίου εκκαθαρίζονται και εκδίδονται τα σχετικά στοιχεία.